

Rozhovory se ženami v českých médiích

NOVINÁŘKY

Barbora Černošková

Daniela Drtinová

Lenka Kabrhelová

Jana Klímová

Andrea Procházková

& Hana Řičicová

Petra Procházková

Apolena Rychlíková

Libuše Šmuclerová

Světlana Witowská

Linda Bartošová

Novinářky

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Linda Bartošová
Novinářky – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Rozhovory se ženami v českých médiích

Linda Bartošová

Všem bojovnicím

Desatero na cestu

Martina Riebauerová

Má milá A.,

vlastně ses mne nikdy nezeptala, jaké to je být novinářkou. Chápu, že to ani nebylo potřeba. Obraz věčně zaneprázdněné, zhusta podrážděné a na většinu otázek často jen mechanicky přikyvující (protože nevnímající) matky je dostatečně výmluvný a dílem odstrašující sám o sobě. Moc dobře si uvědomuju, jak vás musím doma štvát onou sežranou moudrostí celého světa, oním předstíráním, že všechno vím, všechny znám a vždycky musím mít pravdu, a taky onou nesnesitelnou neschopností prohrávat. Jste to vy, na koho vytahuju svá ramena, zatímco si tajně foukám rány utržené v redakčních bitvách.

Pro případ, že bys snad někdy chtěla kráčet v mých stopách, jak už to mnohé děti dělají – častěji, než by možná samy chtěly –, ti píšu tenhle dopis. Abys ho měla kdykoli po ruce, ať už budu mít zrovna večerní službu nebo budu vzdálena v myšlenkách, protože být doma přítomna nejen fyzicky, ale i mentálně je pro řadu novinářských matek téměř nadlidský úkol.

Nevím, zda tě uklidní, že tvůj o jedenáct let starší bratr to schytil úplně z první ruky. Bylo mi něco málo přes dvacet, byla jsem novinářské kuře bez praxe a zkušeností, nezbývalo než plavat a zkusit doplavat. A tak bráchovy první angličáky brázdily koberce v redakcích, kde v hektických dobách uzávěrky dýchal tehdy ještě všudypřítomný tabákový kouř; zvláště ten z doutníku Rudolfa Zemana v devadesátkových

Lidovkách se dal krájet. Ve školce zůstával poslední a místo na hřiště z ní leckdy krácel na nějaký rozhovor. Pamatuju, jak mu jednou došla trpělivost, vyskočil zcela konsternovanému ministerskému náměstkovi na klín a svou malou ručkou mu zacpal ústa: „Pane, už nemluv!“ Jeho diplom získaný v šesti letech od šéfredaktora za celonoční turnaj ve stolním fotbale na jednom z divokých redakčních mejdanů si za rámeček nedám. Synáčku, promiň!

Když ses narodila ty, měla jsem všechny ty bouřlivé novinářské začátky za sebou, jakžtakž vybudované jméno, chápavého manžela, něco málo ušetřeno na paní na hlídání a taky – to hlavně! – osvíceného šéfa, který chápal mé mateřské povinnosti a nechal mě pracovat jen tři dny v týdnu až do tvých tří let. Zpětně si uvědomuju, že jsem celý život měla na šéfy štěstí, učila se od nich, respektovala je, moc neodmlouvala a oni mně umožnili růst.

Ano, šéfy. Muže. Novinářský svět je – nepočítám teď svět redakcí ženských časopisů, který mě ale nikdy nelákal, a myslím primárně zpravodajství – velmi soutěživý a převážně maskulinní. Ne že by v něm ženy nebyly. Jsou a nezřídka i na vedoucích pozicích, jakkoli často jen do určité úrovně managementu. Když jsem se před mnoha lety stala zástupkyní šéfredaktora největšího deníku, bylo to na jedné straně proražení pomyslného skleněného stropu, na straně druhé odchod z krásné a ryzí novinařiny do sfér, kde to hodně fouká a dlouho trvá, než se člověk začne cítit jako ryba ve vodě.

Těch deset let mezi muži ve vedení pro mne bylo velkou školou života, bez níž bych asi přechod do ještě tvrdšího a ještě maskulinnějšího prostředí televize nezvládla. Učila jsem se za pochodu jasně a nahlas formulovat své názory. Nebát se střetů, jakkoli mi jsou z podstaty nepříjemné, až cizí. Neutíkat víckrát vzteky z porady jen proto, že nepochopili můj protest proti militantně černobílému vidění už nevím čeho a utahovali si ze mě stylem: „Martinka by chtěla mít celej svět rozzářenej sluníčkem a určitě má nad postýlkou Chamberlainův portrét.“ Vystřelené šípy z úst mých kolegů občas pořádně bodly a zabolely, na druhé straně to býval férový souboj.

Taky jsem se ale naučila důsledně nehrát s kolegy jejich oblíbenou hru, kdo dál a kdo výš. Chvíli mi trvalo, než mi došlo, že v této hře nemůžu vyhrát – prostě z biologické podstaty. A že je mnohem zábavnější ji sledovat a jít se vyčurat mimo bitevní pole. Tak, jak to dámy dělají.

Ty z prostředí vrcholového sportu dobře víš, o čem mluvím. Jsi dospělá, ostřílená a zkušená, ale přesto bych ti dala pár rad, jak už to maminky dělají:

Za první – buď pokorná a poctivá sama k sobě. Co ti nedá škola, to si sama nastuduj. Dělej zpočátku i to, co tě nebaví, jen tak najdeš sama sebe a tu pravou cestu. Pochybuj. Já vím, jak se dnes nosí asertivita a dravost, a kdo nemá názor, jako by nebyl, ale neboj se do téhle role teprve dorůst. Budeš v ní přesvědčivější. A pěkně prosím, piš/mluv hezky česky a nikdy neodevzdávej editorům text s hrubkami. Jednak by to u novinářů měla být samozřejmost, jednak by ti to babička-češtinářka neodpustila.

Za druhé – překonávej těžkosti. Jasně, že uděláš chyby, neověříš si všechno, cos měla, napíšeš totální pitomost, někomu naletíš. Budou to na tebe zkoušet, budou tě chtít korumpovat (těmi svými) informacemi. Budou na tebe křičet, budou ti sprostě nadávat. Až tě někdo seřve jako mě Kalousek, schovej si to jako historku do hospody. Cesta na vrchol není hladká rychlobruslařská dráha, kde pád beztak znamená sešup po zadku dolů. Vede přes kameny, z nichž tě každý posouvá výš.

Za třetí – nenechej se zahnat do kouta. Mluv, kde cítíš nespravedlnost, dovol si mlčet, kde jde jen o plytkou přestřelku. Nevzdávej to, co sama nechceš vzdát, jenom kvůli jiným, jsi-li přesvědčena o své pravdě. Chceš-li odejít, odejdi až po bitvě. Já vím, co ti budu radit, když i mě napadají ty nejlepší repliky až ex post...

Za čtvrté – nikdy před muži nebreč, nejsou-li to slzy z radosti či dojetí, třeba nad zvýšením platu. Nepochopí je, budou zmatení. Najdi si své místo pro tyhle tajné chvílky, třeba na sklopeném záchodovém prkénku jako já. Stačí pár minut a pak vymačkat slzy, otřít toaletním papírem a jde se zpátky na scénu. Klidně a s úsměvem.

Za páté – mluv, volej, komunikuj. Nepiš jen maily a esemesky, protože žádné smajlíky nenahradí neverbální komunikaci. Kolik jen zbytečných konfliktů a nedorozumění vzniká z toho, že někdo někoho nepochopil a vytvářel si domněnky. A naopak, kolik dveří dokáže otevřít příjemně a laskavě sebevědomý hlas.

Za šesté – nečti diskuse na sociálních sítích, které do mrtě rozebírají tvůj výkon třeba v superdebatě. Přijímej kritiku, ale nenech se svazovat tím, co si o tobě myslí jiní. V řadě případů to beztak nebude nic pozitivního. Věz, že ve stejné situaci bude moderátor přísný a nekompromisní, moderátorka hysterická. Počítej taky s tím,

že budou hodnotit tvůj vzhled. Nemusíš se hned urážet. Až ti tím někdo poleze na nervy, vmeť mu do tváře slova tvé prababičky, která tvrdila, že „mužský tělo by se nemělo ukazovat nahatý, protože je vohavný“. Kompliment může být naopak i příjemný – záleží na tom, kdo a jak ho vysloví.

Za sedmé – nesnaž se vyrovnat mužům. Být ženou je někdy nevýhoda, jindy výhoda. Půjč si z mého nočního stolku knihu *O válečném umění* od Mistra Suna, ale nezapomeň, že existuje i válečné umění ženy, které má svá specifika a odlišný bojový arzenál. Nemusíš být hned koketa, abys pochopila sílu úsměvu, který dokáže kdekoho rozmluvit. Věď, že jako žena máš instinkt, nebojíš se mu naslouchat a umíš být empatická. Muži píší lepší komentáře, ale ženy dělají lepší rozhovory. Jejich svět má mnohem víc odstínů barev než jen černou a bílou, jakkoli právě toto vidění může být vnímáno jako nerozhodnost a slabost postoje. Prozíravý nadřízený si tě do týmu vybere právě proto.

Za osmé – nevnučuj nikomu gender násilím a už vůbec ho necpi tam, kam nepatří. Kdysi jsem jako šéfová musela vyhodit nespolehlivou ženu. Neodpustila mi, ženy se prý musí vzájemně podporovat. Nemusí. Má-li to být jediné kritérium rozhodování, je to pitomost. Na své novinářské cestě jsem potkala ty, kteří mi pomáhali, i ty, kteří mi podráždili nohy, a pohlaví v tom nehrálo žádnou roli.

Za deváté – věď, že novinářina je báječná a zajímavá profese, v níž se určitě nebudeš nudit a určitě se budeš stresovat. I proto poslouchej své tělo. Naučila ses to ve sportu, ale funguje to i jinde. Hlava se někdy vzdává předčasně, jindy drží víc, než by tělo chtělo. Zocelující stres je zdravý, naopak ten, který zasahuje tělesné orgány, je povel k ústupu. Buď silná, což znamená dovolit si ten luxus být i slabá. I umění říct ne, už nemůžu a nechci, vyžaduje sílu a odvalu. Moje nejbližší kolegyně odešla z vrcholu ne proto, že byla slabá, ale přesně naopak – protože našla sílu a odvahu to udělat. I tak se zlézají hory.

Za desáté – ano, obstát ve světě médií stojí hodně úsilí, je to permanentní zahlcení mysli, která se dá ve chvílích volna jen doopravdy a natvrdo vypnout, ale pořád je to JEN práce. S vědomím, že tu nejsi od toho, abys zvládla všechno, zvládneš nakonec většinu z toho. V novinářině, ve sportu, v celém svém životě.

Tvoje máma

Martina Riebauarová (*1967) je novinářka, působí jako vedoucí dramaturgyně pořadů *Události*, *komentáře* a *Interview* na ČT24. Píše pro magazín *Reportér* a píše knihy.

NOVINÁŘKY

Barbora
Černošková

Barbora Černošková (1982) je dlouholetá sportovní novinářka, reportérka a moderátorka České televize. Uvádí *Branky, body, vteřiny* i olympijská studia. Je bývalou vrcholovou sportovkyní a českou reprezentantkou v synchronizovaném plavání.

Čau hoši! A Báro

Je sportovní zpravodajství v Česku mužskou doménou?

To začínáš zostra. Je, určitě je. A to nejenom lidí, kteří jsou vidět, ale především těch, kteří zpravodajství tvoří. Já jsem třeba v týmu hlavních zpráv jediná žena, jsme čtyři moderátoři: tři muži a já. A editoři jsou taky čtyři muži, stejně jako hlavní dramaturg. Takže ano.

V redakci ČT Sport jsem napočítala 8 žen, mužů 54 - nepočítala jsem externí experty a expertky, ale skutečně kmenovou redakci. Když bys měla pojmenovat důvody, proč se na obrazovkách českých televizí neobjevuje tolik sportovních novinářek, které by to byly?

Ten prostor je pro ženy nevlídný. Práce je to náročná a jen velmi obtížně vás kolegové přijímají mezi sebe. Když jsem začínala v redakci sportu v Brně před 17 lety, nastupovala jsem tam proto, že oni ženu vyloženě potřebovali. Dělalí konkurz na dvě nová místa a tehdy, už nevím proč, buď to byl nápad tehdejšího šéfredaktora sportu Petra Sopouška, nebo dostal takové nařízení seshora od vedení, že má přijmout dva nové lidi a jeden z nich má být žena. Jen díky tomu jsem se dostala do televize.

A to byl který rok?

To byl rok 2004. Na to místo se hlásilo dost kluků a jen dvě ženy a ta druhá žena ještě neměla ani 18 let. Tomu se říká mezi slepými

jednooký králem. Konkurz jsem vyhrála na pozici externí sportovní redaktorky jen proto, že o to nikdo neměl zájem. Myslím si, že tehdy si málokdo myslel, že je vůbec reálné něco takového dělat. Pamatuji si pár střípků z výběrového řízení, které se mnou vedl současný kolega Ondřej Tomek. Já jsem tenkrát myslela, že jdu jen na nějaký pohovor. Nakonec jsem dostala test sportovních znalostí a oni v té době taky potřebovali někoho, kdo se bude věnovat minoritním sportům. Brno je bašta moderní gymnastiky, jsou tam nejlepší akvabely, taky věci jako kuželky, šipky, atp., které prostě nebyly úplně ve středu zájmu mužských kolegů. Někoho tedy potřebovali a prý věděli, že jako bývalá akvabela ty věci udělám lépe než oni. A tak vlastně pokračuje celá moje kariéra. Vždycky se někam prosmýknu, protože buď to přijde nařízením shora, nebo někoho napadne, že to z nějakého důvodu chce ženský prvek. A protože já jsem jedna z mála, kdo tam je, tak tam jsem.

Ale myslíš, že to tedy není pro tvoje schopnosti? Kterými beze-sporu disponuješ?

Pokora mi nechybí, ale nejsem v tomto skromný člověk. Já myslím, že tu práci umím. A vím, že ji dělám dobře, ale zároveň si uvědomuju, jak těžké je v takovém prostředí fungovat, protože tu šanci vám někdo musí dát. A pokud ji nedostanete, nemáte možnost vaše schopnosti ukázat, a zvláště ne v tak velké instituci jako je ČT. Mohla bych dělat svoje minoritní věci, třeba psát sloupky nebo se vypracovat jinak, ale v ČT bylo nutné si to tzv. vyčekat.

Máš pocit, že muži kolem tebe měli jinou trajektorii, že šli víc napřímo a nemuseli se tolik prosmýkávat, jak jsi to pojmenovala?

Já mám zajímavé srovnání s kolegou Petrem Kubáskem, který nastupoval ve stejném čase jako já a on je teď šéfredaktor sportu v Brně, jezdí na nejprestižnější akce. Ted' byl na olympiádě v Tokiu, jezdí na všechny olympiády, dělá zajímavá studia, třeba hlavní studio Velké Pardubické. Protože jsme stáli na začátku té dráhy spolu, mohu se srovnávat nejlépe právě s ním. Je to můj dobrý kamarád, můj svatební svědek, tam není žádná rivalita, všechno mu přeju, ale prostě vidím rozdíl. V nabídkách, v možnostech, které jsou samozřejmě ovlivněné i tím, že jsem v mezičase třikrát porodila a Petr má děti, ale doma manželku.

Jaká je výchova sportovních novinářek v Čechách? Nezačíná to už tam? Víím, že na pražské FSV je možné si zvolit specializaci sport, ale moc holek do ní – alespoň za mě – nikdy nechodilo, důvody vlastně neznám. Čeho se chytit, pokud jsem na začátku rozhodování o kariéře jako takové, popřípadě typu žurnalistiky, které se chci věnovat, a směřuju v úvahách právě do sportovní sféry?

Emeritní děkanka FSV UK Alice Tejkalová je bývalá sportovní novinářka. Navíc se věnuje minoritním sportům, soustředila se dlouho na parasport, je vdaná za bývalého paralympijského vítěze, atleta Martina Němce. Myslím, že díky ní se to hodně posunulo a že žurnalistika je daleko otevřenější ženám. Když se o tom s ní bavím, říká, že zájem o profesi je na začátku vždycky stejný, je to půl napůl, ženy zájem mají, ale potom ho ztrácejí tím, jaké to prostředí je a jak je ta práce nastavená. Já mám zkušenost, že ženy přicházejí do redakce, mají zájem, ale...

Převálcuje je to...

Převálcuje je to dost. Cesta, kterou musí zvládnout, je těžká.

Takže ve výuce žurnalistiky to není, tam bys nic zásadně neměnila?

Já ji neznám osobně, nejsem vystudovaná sportovní žurnalistka, což považuju za slabinu.

Ale máš historii a filozofii, to je dobrý základ pro vše, ne?

To mám, a taky nedostudované právo. Nemám sice teoretické věci z hlediska sportovní žurnalistiky, je ale fakt, že jsem si to dostudovala. Našla jsem si soubor knížek, abych měla pocit, že nestrádám tou teoretickou neznalostí. Nemohu říct, jestli je ta výuka dobrá, nebo ne, ale myslím, že je zajímavá. Oslovují mě hodně lidé s bakalářkami nebo diplomkami a nestěžují si na výuku. Jiná věc je praxe.

Jakou roli hráli na začátku tvoji kariéry mužští kolegové, kteří tě obklopovali, kromě toho, že tě poslali dál, protože potřebovali ženu? Jakou roli hráli při samotné práci? Mentorskou?

V Brně jsme byli velmi malá redakce a měli jsme se rádi. Rivalita tam byla když se snažil přijít někdo nový, tak to prostě v těchto oblastech je, je to konkurenční prostředí. Ale kamarádili jsme se, chodili jsme

na kuželky a pili jsme zelenou, vzpomínky mám hezké. Když pak přišla nabídka do Prahy, jednalo se o pořad *Time out*, což byl magazín míčových sportů, a o dva roky později to byly *Branky, body, vteřiny*.

To byl rok 2007. Já jsem člověk s automatickou úctou k autoritám, když mi někdo něco radil, vždycky jsem měla zato, že je to rada z dobré vůle a dobrá rada. A trvalo mi nějakou dobu, než jsem se rozkoukala, abych dokázala odlišit, komu věřit a komu ne. Za dobu, co se ve světě sportovní žurnalistiky pohybuju, jsem o pár důležitých mentorů přišla, což mě mrzí, ale je to cesta, kterou člověk musí projít, pokud ji chce dělat dobře a po svém.

Jak teda odlišit dobré rady od špatných? Funguje jen čas, nebo existuje strategie?

Já myslím, že dnešní mladí lidi jsou určitě zorientovanější, než jsem byla já. Já jsem nemířila za kariérou sportovní redaktorky, chtěla jsem být právník nebo pracovat v archivu jako historik. To, že jsem sportovní novinářku začala dělat, byla náhoda, chtěla jsem brigádu při studiu, abych poznala lidi, abych poznala televizi. Vždycky mě lákalo dívat se za kulisy. Až díky tomu, když jsem to prostředí poznala, mě začalo přitahovat a zároveň jsem pochopila, že je to cesta, kterou se chci dát. Ale protože jsem tam nesměřovala, nevyhledávala jsem tolik informace s tím spojené. Asi kdybych měla větší představu, orientace v prostoru by byla snazší. Ale problém je, že svět se hodně mění a když jsem začínala, byl jiný, než je teď. Tehdy si pamatuju éru, kdy ČT byla jediná velká televize a redakce sportu byla jediná velká redakce sportu, která za to stála. Lidi, kteří byli hvězdy redakce, jsem automaticky považovala za mentory.

Co ženy v redakci? Když vás bylo tak málo. Byly jste spojenkyně, nebo tam byla pověstná ženská rivalita?

Když jsem nastupovala do *Branky*, byla jsem druhá žena v historii, která je moderovala. První byla Ivana Chvátalová, za svobodna Bednaříková. Ta se dostala k moderování tak, že z olympiády v Atlantě se včas nevrátili její mužští kolegové, a proto Petr Feldstein, který stále působí ve sportovním prostředí, rozhodl, že bude vysílat Ivana. Tohle byl začátek...

Revoluce?

V podstatě ano. Prokopnutí tunelu. A já jsem byla druhá. Když Ivana nastupovala na mateřskou, tehdy Robert Záruba a celé vedení televize nevědělo, koho na její místo, a tak se rozhodl, že bude dělat *Branky* rok sám, protože nevěděli, komu to dát. Po roce zvolili mě. Bylo to v situaci, kdy vzali holku z Brna z jiné redakce, která byla cizí. A od toho se odvíjelo moje postavení. Když jsem do pražské redakce přišla, část lidí byla fajn a část říkala, že tam nemám co dělat, že jsem si to nezasloužila a že má *Branky* dělat někdo jiný než já, protože je to velká věc a nemám nic za sebou.

Kolik ti vlastně bylo?

Tehdy mi bylo 25. Dostala jsem nabídku na *Branky*, *body*, *vteřiny*, které byly navíc jiné než teď. Neměly editora, takže za to, co se vysílalo, zodpovídal moderátor.

Tedy větší zodpovědnost než dnes?

Ano, daleko větší. Fungovala jsem jen s hlavním dramaturgem, potom jsem celou relaci skládala sama. Domlouvala jsem s kolegy reportéry, jak která reportáž má vypadat, jak bude dlouhá, jaký bude obsah, bylo to tehdy dost náročné.

Jak se ti podařilo nechat stranou tu částečnou nevraživost, že na to nemáš, že jsi moc mladá, že nemáš zkušenosti? Jak se ti to povedlo vnitřně přebít, aby ti v tom bylo dobře a mohla jsi tu práci udělat co nejlépe, zkrátka díky jakým mechanismům jsi to přetlačila?

Jsem rváč. Mám přístup vítěze. Sportovního ducha. Když mi někdo bude tvrdit, že jsem moc mladá a neumím to a je to moc velký úkol, já se nikdy nedám. A když mi to někdo bude říkat dvakrát tak hlasitě, tak se dvakrát nedám. Akorát nejsem typ, který by to řval do světa. Jsem prchlívá a mám problém ukočírovat situaci, která nastane, chci řvát a projevit se brutálně, ale nejtěžší je nic neříct. Reagovat neutrálně...

Ano, to je to nejtěžší, mám to úplně stejně.

Tohle se ale dá přebít jen tvrdou prací. Pořád dokola opakující se dobrou prací a tím, že bude člověk dělat víc než ostatní, aby výsledek přišel. Nejde to hned. Já jsem xkrát odcházela poslední z celé budovy,

ještě v Brně mi museli často vytahovat mříž, abych se dostala ven a druhý den jsem brzy vstávala, abych stihla školu a tak pořád dokola. Takový byl můj život, takové byly začátky.

V té souvislosti mě napadá – poslouchala jsem část tvé diskuze s psychologem Milanem Studničkou na *Českém rozhlase* o ženských vrcholových sportovkyních. On neoblomně tvrdil, že ženy nejsou z podstaty soutěživé a pokud jsou, tak jim to v životě škodí. Ty jsi velmi věcně, klidně, ale pevně vysvětlovala, že jsi velmi soutěživá a v životě ti to jen pomáhá. Přiznám se, že mě ty nepodložené argumenty hodně rozčilovaly, střet pohledů je jedna věc, ale fakta pro ostrá tvrzení další, taky velmi důležitá. Takže Báro, umí být ženy soutěživé?

Já si myslím, že dělicí čára není mezi pohlavími. Pan Studnička je tímto názorem pověstný, že ženy nejsou soutěživé a z podstaty věci mají...

Menší tah na branku?

Ano, a snahu vyhnout se kolizi. Já si myslím, že se to nevylučuje. To, že jsem schopná se s někým domluvit, neznamená, že si nepůjdu za svým. Víím, že to kolegy překvapí, protože mám takový usměvavý obličej...

Konsenzuální. Tak na mě působíš jako osoba. Velmi harmonicky, kdykoliv tě potkám.

To děkuju. Ale neznamená to, že si neumím prosadit svou. Často jsou pak kolegové nebo i lidé z jiných redakcí překvapení, setkala jsem se s tím mnohokrát. Třeba i v různých debatních panelech, kdy čekali, že přijde děvče v růžové sukni, kterou mám teď mimochodem na sobě, a že zvou usměvavou blondýnku, která nic ostrého neřekne.

Musím říct, že i v té debatě tohle bylo skvěle kontrastní, usmívala ses, ale prosazovala sis svou – ostře, ale klidně.

Ale šťvalo mě to taky. Dokonce jeden z těch názorů tam byl, že když vyzvete ženu na Člověče, nezlob se, a ona se hádá, rychle pryč od ní, protože pokud chce vyhrát, rozhodně to není žena pro život. Já ale prostě nerada prohrávám, i v Člověče, nezlob se. A vdaná jsem. Dlouho.

„De facto nelze být ženou aktivní ve veřejném prostoru bez nějaké strategie, s jejíž pomocí se v tom prostředí pohybují,“ řekla pro **Respekt** mediální vědkyně Lenka Vochocová z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, která se tématu žen v médiích soustavně výzkumně věnuje. **Jakou strategii jsi zvolila ty?**

Jak jsi řekla předtím to slovo? Konsenzuální? Tak to bude možná ono. Je to asi právě ta konsenzuální strategie, která je viditelná. Sport má různé úlohy a jedna z nich, kterou považuji za důležitou, je úloha výchovná. Já mám vzhledem ke svým respondentům strategii naslouchací, což je vcelku minoritní věc. Když čtu nebo slyším rozhovory rozhlasové nebo televizní, mám pocit takové přetlačované mezi redaktorem a respondentem. Sportovní prostředí je samozřejmě soutěživé a je těžké se z toho vymanit i v rámci rozhovoru. Když nastoupí sportovní redaktor, který touží znát informace o výkonu, o strategii sportovce, tak se stane, že narazí dva světy na sebe a potom z toho není nic. Moje strategie je víc poslouchat než mluvit a víc číst než psát. Myslím si, že se mi to vždy vyplatilo, protože mám štěstí, že sportovci říkají pak v rozhovorech věci, které nikdy předtím neřekli, nebo projeví emoci, kterou nikde předtím neprojevili. Myslím, že vyhrát se dá i jinak než křiklavě jasným způsobem.

„Je totiž dané, že jim dřív nebo později někdo napíše, že mají hnusný svetr, malá prsa nebo že jsou moc tlusté, čili že je nebude hodnotit za jejich postoje a názory, ale za to, jak vypadají nebo jak sexuálně přitažlivé komentujícím připadají,“ pokračuje Lenka Vochocová. **Jak moc musíš ty řešit v práci vzhled a to, jak k němu přistupují ostatní?**

Hodně. A byly roky, kdy to byla skoro alfa a omega toho, co jsem řešila. Neuvědomila jsem si, jak náročné to v tomto smyslu bude. Když se teď dívám zpětně, jak jsem dřív vypadala a jak vypadám teď, je to i pro mě zajímavá vizuální cesta. S tím člověk prostě bohužel musí počítat, když jde do veřejného prostoru, a zvlášť do televize, že tyto názory přijdou a že nebudou vždy hezké. Pamatuji doby, kdy víc než maily chodily dopisy, ještě mám některé schované...

Opravdu? Schováváš si to?

Absolutní většinu jsem skartovala do papíru, ale pár jich mám, které se netýkají vzhledu, ale práce a je tam nějaká zpětná vazba toho, co lidem díky mé práci pomohlo.

Ano, tomu rozumím, já mám takovou složku v pracovním emailu, jmenuje se people se srdíčkem a chodím do ní, když mi je zle z těch zlých a nenávistných reakcí a mailů. Tohle si chceš u sebe schovat, tento pocit.

Právě, to jsou hezký věci. Mám třeba dopis, kdy mi jeden člověk říká, že má velké deprese, ale že když mě vidí na obrazovce a sleduje způsob mé práce, cítí, že na světě je důvod, proč žít.

To je celkem síla.

Vzpomínám si na jeden z největších emočních momentů mé cesty, kdy jsem zrovna procházela vlnou, jestli má, nebo nemá smysl to, co dělám. Chystala jsem se tehdy na vysílání a potkala jsem kolegu Karla Rožánka, dnes zpravodaje ČT v Rusku, který se tehdy vrátil z Afghánistánu. On je výrazný a vysoký a já mu instinktivně uhnula z cesty. On ale zastavil a říkal mi, že mě pozdravují vojáci, že mě mají rádi, když moderuji. V tom válečném prostředí mají sportovní výsledky jako relax. To si pak říkám, že i kdyby to bylo jen tohle, že dodáte klid někomu, kdo ho potřebuje, tak to stačí. To si pak člověk uvědomí, že ta práce má vliv na spoustu lidí.

Které nevidí, ale oni tam jsou.

Ano a to si chci pamatovat. Spousta dopisů a vzkazů se ale skutečně týká jen vzhledu. Dostala jsem jich stovky, možná už tisíce. Některé byly pěkné, některé ne. Jeden z nejhorších jsem dostala asi před dvěma lety, přišly mi ve dvou mailech tak strašné věci, že jsem si říkala, že to zkusím dát přečíst svému nadřízenému, co na to tak říká, a on to ani nedočetl, jak to bylo strašné.

Byl autor muž, nebo žena?

Byla tam dvě jména, dle Googlu z neexistující firmy, a ten člověk měl pozoruhodnou znalost televizního prostředí. Těžko říct, ale bylo to strašné. Jak si s takovýma nechutnýma špekama můžu vůbec dovolit vylézt na obrazovku, že mám zařízlé spodní prádlo...

Promiň, to je tak strašné, až je to vlastně komické...

Je. Když to člověk čte v dobré náladě, tak se třeba i zasměje, ale když nemáte dobrý den nebo máte těžké období, tak to vážně není

dobry. Kdyz prijde vic emailu najednou, tak mi treba dve nebo tri dalsi relace trva, nez se dostanu zpátky do pohody.

Znám to taky velmi dobře. Je vlastně neuvěřitelné, že si někdo najde čas sepsat, co je na tobě špatně, a tebe, i když víš, že si toho člověka nemusíš a nechceš vážit, se to dotkne. Lidská psychika je složitý mechanismus.

Ano, vždy se tě to dotkne. Protože jsou to třeba věci, o kterých víš niterně, že nejsou dokonalé. Pamatuji si email, že jsem tlustá a nechutná, a to jsem byla v sedmém měsíci těhotenství. To v tomto období prostě bolí. Když jsem porodila třetí dítě, tak i od kolegů to dokáže být přísné. Zeptali se mě třeba, jak dlouho ještě ten pupek budu s sebou tahat. Přitom při vši účtě si myslím, že by si kolikrát měli ti komentující sáhnout nejdřív do svého svědomí. Tohle jsou věci, které kdyby někdo řekl kamarádce nebo kolegyni, jsem s tím hotová raz dva. Řekla bych jim jasný názor na to, že je dotýčný ubožák. Když to ale míří na mě a já vím, že tělo prostě ještě není fit, mně to po porodu trvá zkrátka dlouho, není na tom nic špatného, tak se mě to jednoduše hluboce dotýká.

Uf, naprosto nechápu, že někdo z kolegů je schopen položit takovou otázku, jakkoliv žoviálně.

To jsou ale věci, které se dějí a žena speciálně s tím musí počítat. Je zvláštní, že jsou to často lidé, kteří nedosahují nějakých estetických kvót. Pamatuji si však věc, která mi hodně pomohla, a od té doby se tím už tolik netrápím. To bylo období, kdy mi po každém vysílání *Branek* přišlo spoustu zpráv o tom, jak vypadám. *Branky* mají velkou sledovanost, když se to podaří, dívá se až 800 tisíc lidí, někdy i přes milion. Tam se vždy někdo najde. Měla jsem diváka, který mi po každé relaci psal, jak nemám nosit to a to, jiné rukávy, jinou barvu, že mi to nesluší, že tohle bych neměla ukazovat, protože to nemám dokonalé. Už jsem se úplně děsila toho, co zase od něj chytnu. A tehdy byl Den otevřených dveří ČT a on přišel. V několika prvních sekundách jsem byla úplně ohromená. Až tam jsem pochopila, jak jsem si nechala ničit život někým, kdo má špinavé boty, zuby, špinu za nehty, špatně šité kalhoty, nesedící košili. V ten moment mi došlo, že musím být v účtě k autoritám, za kterou považuji i diváka, obezřetnější.